

Peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttaminen

HE 164 / 2021 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta 23.11.2021

Erityisasiantuntija Olli Riikonen

Lausunnon pääasiat

- Pysyviä leikkauksia ei voi perustella kertaluonteisilla tuilla
- Kustannustenjaon tarkistuksesta ei pitäisi luopua
- Kiky-leikkaus pysyväksi, vaikka perusteet puuttuvat
- Sote-muutuskustannusten korvaus kosmeettista
- Vuosi 2022 luo pohjan kuntien ja hyvinvointialueiden taloudelle – näkymä vuodesta 2023 alkaen huolestuttaa ja hämmentää kunnissa nyt voimakkaasti

Vuosien 2012-2023 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen

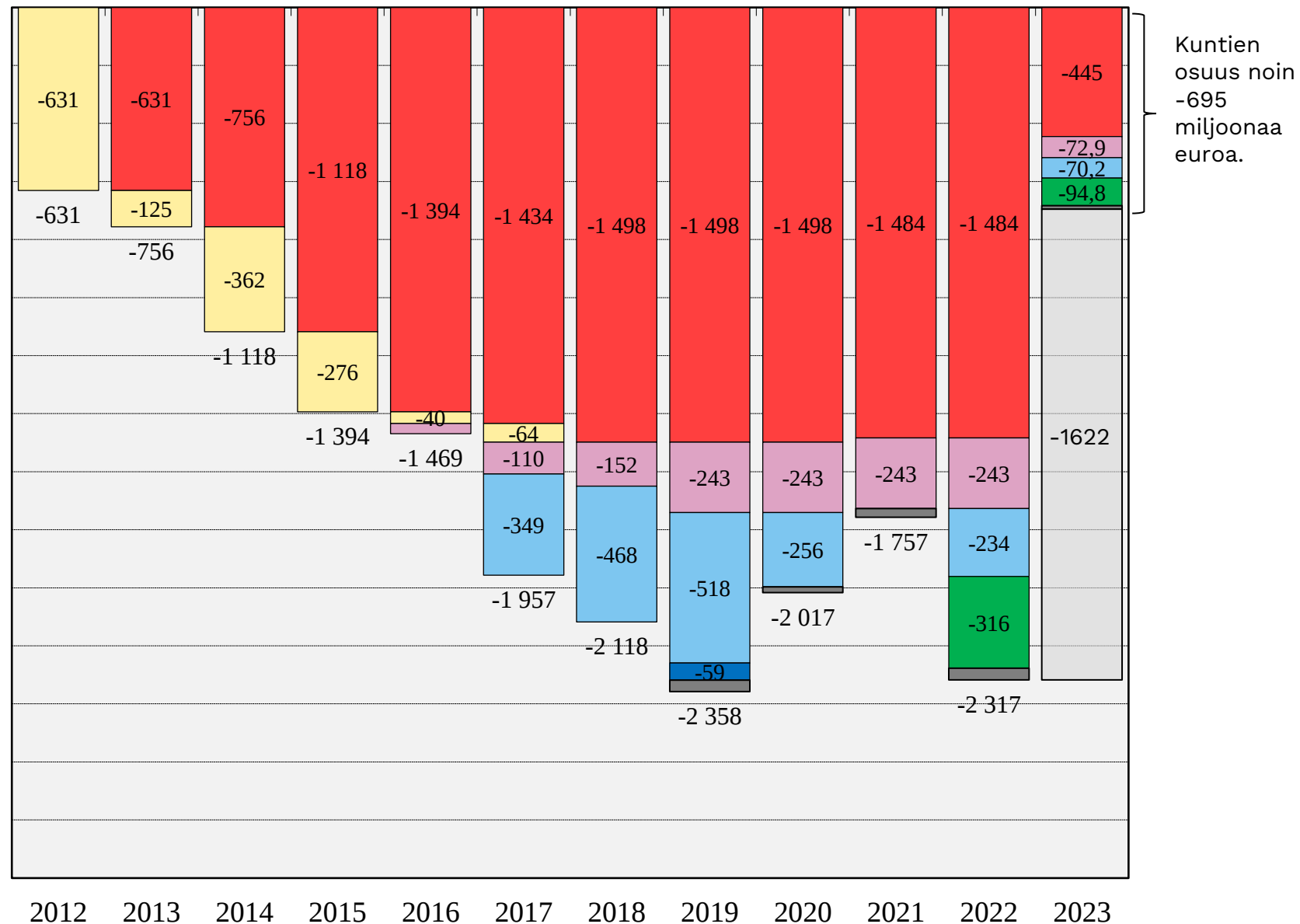
milj. €

Lähde: Kuntaliitto

Päivitetty: 20.10.2021 MM

Sote-uudistus huomioiden vuodesta 2023 alkaen

- Ko. vuoden uusi valtionosuusleikkaus
- Aikaisempien leikkausten kumulatiivinen summa
- Indeksikorotusten jäädyttäminen
- Kiky-sopimukseen perustuva leikkaus
- Kustannustenjaon tarkistuksen ylimääräinen kiky-leikkaus (59 milj. €)
- Digitalisaatorahan, harkkarien ja yhdistymisavustusten rahoitus (yht. 20-40 milj.€)
- Kustannustenjaon tarkistuksesta maksamatta jätetty osuus (316 m€)

Pysyviä leikkauksia ei voi perustella kertaluonteisilla tuilla

Kustannustenjaon tarkistuksen yhteydessä tehtävä valtionosuusvähennys on pysyvästi valtionosuuden laskentapohjaan vaikuttava leikkaus. Sitä ei voi perustella kertaluonteisilla koronatuilla.

”Neutralisointi” = jätetään kunnille kuuluva raha antamatta

-564 + 248

= -316

**miljoonan euron
leikkaus
valtionosuuksiin**

Kustannustenjaon tarkistuksesta ei pitäisi luopua

On perusteltua, että kustannustenjaon tarkistusta täsmennetään ja tarkistusmenettelyn läpinäkyvyyttä lisätään. Tarkistuksiin liittyvän sahausliikkeen vähentämiseen liittyvät laskentatapamuutokset ovat myös kannatettavia.

Seuraava tarkistus tulisi kuitenkin vasta vuonna 2025. Kustannusjaon tarkistuksesta ei pitäisi luopua välivuosina ennen uudistuksen voimaantuloa.

**Laskentatavan
muutos on
pelkkää teoriaa
vuoteen 2025
saakka**

Kiky-leikkaus vie kunnilta 234 miljoonaa palkanmaksuvaraa

Kilpailukyky sopimuksen yhteydessä sovitut säästöt (työajanpidennys ja lomarahasäästöt) ovat poistuneet, mutta sopimukseen liitetty valtionosuusleikkaus jää kunta-valtio-suhteen pysyväksi heikennykseksi.

Kiky-leikkaus heikentää kuntien palkanmaksuvaraa samaan aikaan, kun julkisuudessa spekuloidaan kunta-alan muita sektoreita suuremmilla palkankorotustarpeilla, palvelutarpeet kasvavat ja henkilöstön saatavuus on vaikeutunut.

A child with dark curly hair, wearing a blue denim shirt, is sitting on the grass and drawing a rainbow on a white board. The child's hands are visible, holding a marker and the board. The background is a blurred green lawn and trees.

36 senttiä asukasta kohti ei paljon lämmitä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta kunnille aiheutuvat muutokustannukset tulee selvittää ja ne pitää korvata täysimääräisesti kunnille, koska uudistuksen valmistelu on kunnille uusi lakisääteinen tehtävä.

Kuntien talous heikkenee 2022, mutta pääasiallinen huolen aihe on, mitä tapahtuu rahoituspohjalle 2023 ja 2024

Tuskin koskaan on kuntien ollut näin vaikea ennakoida taloussuunnitelmavuosien avainlukuja

- Kunnista hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset ja tulopohja vasta arviolaskelmien varassa
- Vuoden 2022 talousarviotietojen varassa tehdään myös kunnallisveroprosenttiin tehtävä leikkaus
- Siirtyvät kustannukset ratkeavat kuitenkin 2022 toteuman perusteella
- Koronatilanne sotkenut sote-talouden ja sotkee sitä edelleen
- Ensi vuonna huomio on palveluiden siirrossa -> riskit sote-kustannusten hallitsemattomaan kasvuun ovat suuret
- Vuoden 2022 sote-kustannusten toteuma ratkaisee kuntien valtionosuuspohjan, koska mahdollinen puuttuva raha leikataan sieltä

Olli Riikonen

olli.riikonen@kuntaliitto.fi

Puh. 050 477 5619

Twitter @RiikosenOlli

www.kuntaliitto.fi